

Visszatekintés az Erdőfeltárási Szakosztály 2024. évi tanulmányútjaira

Az Erdőfeltárási Szakosztály az elmúlt évekhez hasonlóan a 2024. évben is két többnapos rendezvényt szervezett.



Közös csoportkép a lengyel házigazdákkal

Az első, 2024. június 3–6. közötti tanulmányút Lengyelországba vezetett, témája főképpen a hegy- és dombvidéki vízgazdálkodás, vízviasszatartás módszereinek megismerése volt. A rendezvényen szakosztályunk 18 fővel 9 állami erdészeti társaságot képviselve vett részt.

A programokban gazdag tanulmányút első és utolsó napja a távolság miatt főként az utazással telt, az odautat azonban kis kitérővel Prágában helytörténeti és gasztronómiai programokkal színesítettük.

A keddi és a csütörtöki nap a lengyel erdészeti ágazatról és a kisvízes élőhely-kialakítás elméletének és gyakorlatának megismeréséről szolt Lwowek Slaski térségében, melyről az angol nyelven készült kiadvány az alábbi linken olvasható: https://issuu.com/lasy_panstwowe/docs/adaptation_of_forests_and_forestry_7d9e937f7b6b9d#google_vignette

Kedd délelőtt a szálláson előadásokat hallgathattunk meg lengyelországi erdészeti vonatkozású témákban, továbbá bemutatásra került a helyi erdészet is.

Érdekes adat, hogy Lengyelország területének kb. 30%-át (meghaladja a 9,2 millió hektárt) borítják erdők, melyek 80%-a állami tulajdonban van, és az Állami Erdőgazdaság (*Lasy Państwowe*) kezeli. A szervezet, melyet 100 éve, 1924-ben alapítottak, felügyeli és kezeli az állami erdőket.



Részsűvédelem természetes anyagokból

Hazánkhoz hasonlóan 10 éves erdőgazdálkodási tervek készülnek minden erdőrésztletre. Az éves fakitermelés nem haladhatja meg a természetes növedéket. Az erdők 40%-a védett terület, beleértve a nemzeti parkokat és Natura 2000-es területeket. Az erdősűlség folyamatosan növekszik: míg 1945-ben csak 21% volt, 2050-re a cél a 33% elérése.

Az Állami Erdőgazdaság (*Lasy Państwowe*) 429 helyi erdészettől (*nadlesnictwo*) szerveződik össze, amelyeket 17 regionális igazgatóság (*regionalna dyrekcja lasów państwowych*) felügyel. A rendszer élén az Állami Erdőgazdaság Központi Igazgatósága (*Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych*) áll,

székhelye Varsóban található. Az Igazgatóság irányítja az országos erdőgazdálkodási stratégiát. Ez a struktúra biztosítja, hogy Lengyelország erdőit központosított, mégis regionálisan alkalmazkodó módon kezeljék.

A lengyel erdőkben a tűlevelű fák dominálnak (kb. 70%), de a lombhullató fák aránya folyamatosan növekszik. Leggyakoribb fafajok: erdeifenyő (*Pinus sylvestris*) – 58%, lucfenyő (*Picea abies*) – 6%, tölgy (*Quercus spp.*) – 9%, bükk (*Fagus sylvatica*) – 6%, nyír (*Betula spp.*) – 7%.

Az általános ismereteken túl bemutatták a három cikluson át EU-s forrásból megvalósuló projekteket, mely kezdeményezések egy részének meg-

valósítási helyszínét a délutáni terepi programon meg is tekinthettük.

A helyszínen többek között olyan témákat beszélhettünk át, mint a vízviszatarthási megoldások megismerése hegy- és dombvidéki környezetben a klímaváltozás hatásainak csökkentése céljából, vagy az erdők és szomszédos területek vízviszatarthási képességének növelésére, valamint a vízerózió elleni védelemre összpontosítás a régióban.

Bemutatták azokat az intézkedéseket és technikákat is, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy az erdők a klímaváltozás kihívásaihoz alkalmazkodni tudjanak. Hangsúlyozták a kisvízviszatarthási fontosságát az erdei ökoszisztémákban, különösen az aszályos időszakokban. Megtekintettünk több, vízfolyás melletti tározót, amelyek képesek a magas vízállás idején vizet gyűjteni, ezáltal csökkentve az árvizek kockázatát és biztosítva a biológiai folytonosságot a vízfolyásokban. A „kis vízviszatarthási” intézkedések előnyeit abban látják, hogy:

évek elején hozták létre a Pilchowice-gát (*Zapora Pilchowicka*) megépítésével, mely Lengyelország második legmagasabb gátja. A gát kőből és betonból épült gravitációs gát, melynek gátmagassága kb. 62 méter, hossza kb. 290 méter. A víztározó területe kb. 240 hektár, tározó kapacitása kb. 50 millió m³. 1927-ben egy vízerőművet is létesítettek a gát aljában, amely ma is működik. Ez a víztározó fontos ipari, történelmi és turisztikai szerepet tölt be Lengyelországban, és a régió egyik legszébb természeti látványossága.

Az esték folyamán kötetlen szakmai beszélgetések zajlottak az erdész kollégák között.

Az éves második rendezvényünket 2024. október 8–9. között a Kisalföldön tartottuk 20 fő részvételével, akik hét erdészeti társaságot képviseltek. Első nap délelőtt az *Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság Szigetközi Szakasz-mérnökségének* kollégái mutatták be a Dunakiliti Duzzasztóművet.

vári vasútállomáson vasúti rakodót működtetnek, ugyanitt hasított, darabolt tűzifát is értékesítenek.

Az estét a Kapuvári Erdészethez tartozó Göbös-major Ökoturisztikai Központban töltöttük, ahol kötetlen szakmai beszélgetések zajlottak.

Másnap a Kapuvári Erdészet Dél-hansági Gondnokságának területén járunk. Betekintést kaptunk a hansági feltáráshálózat és vízgazdálkodás viszonyaiba, megismerhettük az erdőgazdálkodási körülményeket.

A Hanság feltáráshálózatát a 18–20. században alakították ki, több szakaszban, különböző vízrendezési és közlekedési fejlesztésekkel. Mária Terézia uralkodása alatt (1740–1780 között) indultak meg az első komolyabb lecsapolási munkák, hogy a mocsaras Hanságot mezőgazdasági területté alakítsák. A Hanság-főcsatorna kiépítésével (1846–1855) megindult a Hanság jelentős területének kiszáritása. Az 1950-es években folytatták a vízszabályozási fejlesztéseket, valamint a közlekedési infrastruktúra bővítését.

Megnéztük a 2022-ben felújított mosontarcsai (vagy andai) hidat a Hanság-főcsatornán. A Fertő tó többletvízének levezetését szolgáló mesterséges csatorna egy szakaszon Magyarország és Ausztria határán húzódik. Ezen a szakaszon található az andai híd, mely mintegy 70 000 magyar menekülési útvonala volt a magyar forradalom idején.

Megtekintettük a Királytói Erdészeti Múzeumot, mely a hajdani lápszigetek egyikén, az uradalmi gazdálkodás Királytó környéki központja volt. A korábban hantörzsházaként, majd később erdész lakóházaként funkcionáló épületben erdő- és tájtörténeti kiállítás került kialakításra. Az előtérben a Hanságra jellemző talajszelvény (monolit) található, a falakon régi térképek, fényképek, tablók lógnak, melyeken az erdőművelésről, fakitermelésekről, repülővágányokról, gazdasági kisvasútról, fausztatásról esik szó. Láthatjuk a Dél-Hanság út-vasút feltáráshálózatát, továbbá igényes műszaki rajzokat, mint például a Kis-Répcse hídjának terveit.

Kora délután tanulmányutunk a rókatói kavicsbánya megtekintésével folytatódott, ahol hallottunk a bányászati tevékenység előnyeiről és hátrányairól is.

Ezúton is köszönjük a lengyel és a kisalföldi kollégák szíves vendéglátását.

Kép és szöveg: **Bognár Bence** titkár,
Erdőfeltárási Szakosztály,
Kálmán Miklós elnök, Erdőfeltárási Szakosztály



Dunasziget Disznói-ág

„Az ilyen intézkedések nemcsak az árvízi kockázatot csökkentik, hanem javítják az erdei ökoszisztémák működését, növelik a talajvízszintet, és hozzájárulnak a mikroklima javításához, csökkentve ezzel az erdőtüzek kockázatát.”

A szerdai napon hegyi patakok vízfolyását, a hozzá kapcsolódó növény- és állatvilágot tanulmányozhattuk közelről. Délután az erdészeti telephelyét és épületét mutatták be részünkre, majd a helyi sörfőzdét, ahol a sörfőzés múltját és jelenét is megismerhettük.

Megtekintettük Jezioro Pilchowickie-t, ami egy mesterséges víztározó Lengyelország délnyugati részén, Alsó-Szilézia (*Dolny Slask*) vajdaságban, a Bóbr folyón. A víztározót az 1900-as

Hallhattunk a Szigetköz vízügyi vonatkozásairól, bemutatásra került a leendő Dunakiliti Látogatóközpont, majd bejártuk a duzzasztóművet a vízügyi szakemberek vezetésével. Délután a Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt. szakembereivel kompra szálltunk Dunaszigeten a Kisvesszősi Kempingnél. A vízi közlekedés során szakmai tájékoztatót kaptunk a helyi erdőgazdálkodási viszonyokról, lehetőségekről. Betekintést nyertünk a Jánossomorjai Erdészet adottságaiba.

Az erdészet összevonás útján alakult ki 2010-ben, a hajdani Észak-hansági és Mosonmagyaróvári Erdészetből. Területe 10 200 hektár, 40–45 ezer nettó köbméter az éves fakitermelés, ennek 60%-a nemes nyár. A mosonmagyaró-